

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 20:

Forslag til lov for Grønland om stednavne.
(Fremsat 6/10 83).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Løvig Simonsen (S):

Socialdemokratiet har stor forståelse for grønlændernes ønske om, at kompetencen til at fastsætte regler om navngivning af lokaliteter i Grønland overføres til hjemmestyret.

Det foreliggende lovforslag kan muligvis forekomme af mindre betydning for mange i vor del af rigsfællesskabet, men for grønlænderne er det vigtigt, at hjemmestyret får denne kompetence.

Socialdemokratiet vil gerne støtte hjemmestyret i dets berettigede ønske om at få den i lovforslaget nævnte kompetence. Socialdemokratiet kan på denne baggrund støtte lovforslaget.

Elisabeth Krog (KF):

Dette lovforslag er jo en følge af en hjemmestyrevedtagelse i efterårssamlingen 1981 om, at kompetencen vedrørende grønlandske stednavne ved forhandling med rigsmyndighederne skulle overføres til hjemmestyret.

Ministerens lovforslag imødekommer hjemmestyrets ønske, og ud fra den betragtning, at det er både ønskeligt og naturligt, at fastsættelsen af stednavne i Grønland foretages af en af hjemmestyret udpeget myndighed, kan det konservative folkeparti tilsige lovforslaget en hurtig og velvillig behandling.

Knud Andersen (V)

Venstre kan støtte dette lovforslag. Vi synes, det er en god idé, at det er dem, der skal leve med stednavnene, der også selv er med til at bestemme, hvordan de skal være, og denne overflytning er jo en ganske naturlig følge af hjemmestyrets indførelse i Grønland.

Vi kan derfor anbefale, at lovforslaget får en hurtig behandling her i tinget.

Alice Faber (SF)

Vi synes naturligvis også, det er vigtigt, at dette arbejde overgår til hjemmestyret. Det

grønlandske sprog har i mange år haft store vanskeligheder, fordi ikke ret mange danske har gjort sig umage med at lære grønlandsk. Dette kan måske være med til, at de grønlandske stednavne i større udstrækning bliver grønlandske, som der har været en tendens til. Selv i Danmark har man lært de stednavne, som er grønlandske, men der er jo stadig væk mange stednavne, som kun er danske.

Vi synes ikke, der er nogen grund til, at dette bliver udvalgsbehandlet. Vi synes, det kan gå videre til beslutning med det samme.

Birgith Mogensen (CD):

Der intet unaturligt i, at man også i Grønland har en stærk diskussion om forholdet imellem det danske og det grønlandske sprog. Centrum-demokraterne finder det helt forståeligt, at det grønlandske hjemmestyre ønsker at få kompetence med hensyn til stednavne. Alligevel mener vi samtidig, at man i Grønland bør acceptere sin historiske og kulturelle samhørighed med Danmark. Den samhørighed viser sig også i de allerede eksisterende danske geografiske navne. Det vil være lidt nationalromantisk, hvis man straks giver sig til at ændre disse. Det må være rimeligt, hvis man i Grønland lægger vægt på, at der i alt er 51.000 indbyggere, og at 20 pct. af disse er danske.

Med disse bemærkninger kan vi fra CD tilslutte os Grønlandsministerens lovforslag.

Lawaetz (FP):

Fremskridtspartiet kan tilslutte sig de tidligere ordførere, i særdeleshed fru Birgith Mogensen, som vel holdt den mest fyldestgørende ordførertale. Vi mener også, grønlænderne selv skal bestemme.

Jeg vil dog komme med en enkelt lille tilføjelse. Ude i verden har vi set, at der somme tider står gade- og bynavne på to sprog. Det synes jeg egentlig er en god idé, bl.a. af hensyn til de 20 pct., fru Birgith Mogensen nævner, også af skræk for, at om et stykke tid kan vi slet ikke finde ud af det, når der kommer sådan nogle lange grønlandske navne, som vi ikke kan udtale. Det går med Nuk for Godthåb, men jeg ser med skræk på, hvad der kan komme af navne, som vi skal brække tungen på. Jeg vil godt henstille, at der kommer en bemærkning om, at af praktiske grunde bør man – det må godt stå ne-

[Lawaetz]

derst – bibeholde de navne, som vi har lært i historien.

Janne Normann (RV):

Vi, der deltog aktivt i krigen om, hvorvidt Torning skulle være med eller uden h, ved, hvilke voldsomme lidenskaber den slags spørgsmål kan afføde. Det er for os en selvfølge, at der skal være lokal selvbestemmelsesret på sådan et område, og vi kan derfor uden spørgsmål og uden diskussion støtte lovforslaget.

Inge Krogh (KrF):

Det må føles ganske naturligt, at det må være hjemmestyret, der giver autorisation til, hvad stednavnene på Grønland skal hedde, og vi kan derfor gå ind for lovforslaget. Men det er rigtigt, der er noget praktisk i det, idet det i hvert fald i nogle år vil være sådan, at danskere næppe kan finde ud af det, når der bliver angivet en position i Grønland.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Tak for de venlige bemærkninger, der jo var i fuld enighed. Det kunne tydes, som om dette var et lille forslag. Jeg er også glad for, at det går hurtigt igennem. For grønlænderne er det betydningsfuldt. Diskussionen om det grønlandske og det danske sprog har helt siden anden verdenskrig været meget intens, og den er også i øjeblikket særdeles lidenskabelig.

Jeg vil godt til de ængstelige røster, der har været om, at man nu skulle ændre alle navne fra i morgen, sige, at de bemærkninger, der er faldet fra denne talerstol, og hvad der måtte ske i udvalgsbehandlingen, naturligvis går videre til det grønlandske hjemmestyre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Fra en enkelt ordfører har det været foreslået, at man ikke foretog udvalgsbehandling, men da der er ordførere, der har talt om eventuelle tilføjelser, vil jeg være mest tilbøjelig til at følge indstillingen fra sekretærmø-

det og foreslå henvisning til et særligt udvalg på 17 medlemmer og stedfortrædere. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretage valg til det nævnte udvalg.

Uden for dagsordenen foretoges herefter:

Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til et udvalg angående:

Forslag til lov for Grønland om stednavne.
(Lovforslag nr. L 20).

Formanden:

Til dette valg er anmeldt følgende valggrupper:

en gruppe på 82 medlemmer: det konservative folkeparti, venstre, centrum-demokraterne, fremskridtspartiet, kristeligt folkeparti, Barsøe-Carnfeldt (UP), Askjær Jørgensen (UP), Tang Sørensen (UP) og Thorndahl (UP);

en gruppe på 70 medlemmer: socialdemokratiet, det radikale venstre og Steenholdt (Grønl.);

en gruppe på 27 medlemmer: socialistisk folkeparti, venstresocialisterne og Preben Lange (Grønl.).

Valgt blev:

Til medlemmer:

- 1 Karen Thurøe Hansen (KF)
- 2 Ikast (KF)
- 3 Elisabeth Krog (KF)
- 4 Ivar Hansen (V)
- 5 Fogh Rasmussen (V)
- 6 Birgith Mogensen (CD)
- 7 Dohrmann (FP)
- 8 Inge Krogh (KrF)
- 9 Erik Andersen (S)
- 10 Søren Hansen (S)
- 11 Arne Jensen (S)
- 12 Søren B. Jørgensen (S)
- 13 Tove Lindbo Larsen (S)
- 14 Steenholdt (Grønl.)
- 15 Janne Normann (RV)
- 16 Holger K. Nielsen (SF)
- 17 Ebba Strange (SF)

Til stedfortrædere for:

[Formanden]

- 1-3 Collet (KF)
Bo Kristensen (KF)
- 4-5 Svend Erik Hovmand (V)
Tørnæs (V)
- 6 Grethe Kindberg Jørgensen (CD)
- 7 Ove Jensen (FP)
- 8 Lawaetz (FP)
- 9-14 Løvig Simonsen (S)
Lissa Mathiasen (S)
- 15 Aase Olesen (RV)
- 16 Alice Faber (SF)
- 17 Steen Folke (VS)

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 21:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje i Grønland.

(Fremsat 6/10 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arne Jensen (S):

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje i Grønland, nr. L 21, er en opfølgning af de ret store ændringer, som er gennemført i den sidste folketingsssamling.

Man kan vel med nogen ret bebrejde os, at det har været nødvendigt så hurtigt at skulle ændre loven igen. Ved en fornyet gennemgang af den sidste samlings udvalgsarbejde og de spørgsmål, der dér blev stillet, har jeg noteret mig, at forslaget ændringer ikke går ind på de områder, hvor dele af folketingsrådet i sidste samling var uenige om den endelige udformning. Derfor og med baggrund i det grønlandske landsstyes anbefaling af lovforslaget – også som en rent administrativ forenkling, som vi mener at kunne medvirke til – skal vi fra den socialdemokratiske gruppes side anbefale lovforslaget, idet vi ønsker at søge en yderligere afklaring i udvalgsarbejdet.

Ikast (KF):

Det konservative folkeparti er enig med Grønlandsministeren og hjemmestyret i de foreslåede ændringer. Vi vil meget gerne væ-

re med til at gennemføre disse regelsæninger, så de kan træde i kraft senest den 1. december 1983.

Knud Andersen (V):

Venstre kan støtte dette lovforslag. Forslaget er en udløber af sidste års ændring af retsplejeloven for Grønland. Ved den lejlighed blev der gennemført en forenkling og effektivisering af inddrivelsessystemet.

Venstre kan støtte den yderligere forenkling, som ligger i dette forslag, hvorefter adgangen til at inddrive det offentlige krav på betaling for visse ydelser ved at tilbageholde løn ikke blot skal gælde for lejligheder, men generelt enhver levering af offentlig ydelse.

Venstre kan også støtte den foreslåede tydeliggørelse af bestemmelsen om inddrivelse af underholdsbidrag.

Vi kan tilsige lovforslaget en hurtig og villig behandling.

Ebba Strange (SF):

Da vi i fjor behandlede en ændring til lov om rettens pleje i Grønland, kunne SF kun støtte en del af det. Den del, vi støttede, handlede om de emner, der nu er bedt om en tydeliggørelse og en klarificering af, og derfor støtter SF de ændringer, der foreligger til behandling i dag.

Birgith Mogensen (CD):

Det væsentlige i dette lovforslag er, at alle krav fra det offentlige for betaling af ydelser som el, vand varme og renovation skal kunne inddrives ved tilbageholdelse i de pågældendes løn og andre udbetalinger, dvs. hvad f.eks. fiskere og fangere får udbetalt ved indhandling af deres produkter.

Jeg har fået oplyst, at restanceproblematikken i Grønland er meget stor, og at der alene på boligområdet skulle være tale om restancer af en størrelsesorden på ca. 20 mill. kr. Så jeg hilser dette forslag særdeles velkommen, hvis man derved opnår en ændring af inkassovirksomheden til det mere effektive. Jeg forventer, at ministeren vil sørge for, at lovforslagets muligheder rent faktisk bliver anvendt – naturligvis med nødvendig hensyntagen til uforskyldte situationer.

Jeg tror, det vil være af stor psykologisk betydning, at man ikke længere vil kunne slippe let fra at undlade at betale sine ydelser